

Sygn. akt Ts 339/08

POSTANOWIENIE

Warszawa, dnia ..... 2012 r.

29 lutego

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Sławomira Wronkowska-Jaśkiewicz – przewodnicząca

Maria Gintowt-Jankowicz – sprawozdawca

Wojciech Hermeliński

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym zażalenia na postanowienie Trybunału Konstytucyjnego z dnia 30 listopada 2010 r. o odmowie nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej G Sp. z o.o.,

postanawia:

uwzględnić zażalenie.

UZASADNIENIE:

W skardze konstytucyjnej z 3 listopada 2008 r. G Sp. z o.o. (dalej: skarżąca) wniosła o zbadanie zgodności art. 56 ust. 1 pkt 12 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne (Dz. U. z 2006 r. Nr 89, poz. 625, ze zm.; dalej: prawo energetyczne) z art. 42 ust. 2 i 3 Konstytucji.

Postanowieniem z dnia 30 listopada 2010 r. Trybunał Konstytucyjny odmówił nadania skardze konstytucyjnej dalszego biegu z powodu uczynienia wzorcami kontroli ust. 2 i 3 art. 42 Konstytucji, które są źródłami gwarancji procesowych, podczas gdy kwestionowany przepis art. 56 ust. 1 pkt 12 prawa energetycznego nie określa zasad przypisywania winy ani ponoszenia odpowiedzialności karnej, ale zawiera materialnoprawne normy – sankcjonowaną i sankcjonującą – określające konkretne zachowania niezgodne z prawem. Nieadekwatność wskazanych wzorców kontroli przesądziła o konieczności odmowy przyjęcia skargi konstytucyjnej do rozpoznania, gdyż powołany również przez skarżącą art. 2 Konstytucji nie może stanowić samodzielnego wzorca kontroli w postępowaniu skargowym.

W zażaleniu z 16 grudnia 2010 r. skarżąca zarzuciła „błędne przyjęcie, iż [ust. 2 i 3 art. 42 Konstytucji] (...) są wyłącznie źródłami gwarancji procesowych, podczas gdy zasada prawa do obrony i zasada domniemania niewinności powinna być rozumiana szeroko i obowiązywać nie tylko w prawie karnym, ale także w odniesieniu do wszystkich przepisów o charakterze sankcjonująco–dyscyplinującym”. Nadto, w ocenie skarżącej, „skoro przepis art. 56 ust. 1 pkt 12 prawa energetycznego wprowadza instytucję kary pieniężnej, to z samego już sformułowania przepisu dotyczącego »kary« wynika konieczność oceny zawinienia (...). Ponieważ jest to przepis sanacyjny, to oceniać należy go w powyższy sposób, według wykładni systemowej,

włączości z przepisami prawa karnego”. Powyższe wskazuje, zdaniem skarżącej, na zasadność uczynienia wzorcami kontroli ust. 2 i 3 art. 42 Konstytucji.

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje:

Zarzuty podniesione w zażaleniu wskazują na potrzebę merytorycznego rozpoznania skargi konstytucyjnej. Trybunał Konstytucyjny na tym etapie postępowania – wstępnym rozpoznaniu skargi konstytucyjnej – nie może ocenić zasadności zarzutów stawianych przez skarżącą, gdyż ich rozpoznanie wykraczałoby poza ramy wstępnej kontroli dokonywanej na posiedzeniu niejawnym.

Biorąc powyższe okoliczności pod uwagę, Trybunał Konstytucyjny uwzględnił zażalenie wniesione na postanowienie o odmowie nadania niniejszej skardze konstytucyjnej dalszego biegu.

Zdanie odrębne
sędzi TK Marii Gintowt-Jankowicz
do postanowienia Trybunału Konstytucyjnego
z dnia 29 lutego 2012 r. w sprawie o sygn. Ts 339/08

Na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy z dnia 1 sierpnia 1997 r. o Trybunale Konstytucyjnym (Dz. U. Nr 102, poz. 643, ze zm.) zgłaszam zdanie odrębne do postanowienia Trybunału Konstytucyjnego w sprawie o sygn. Ts 339/08, o uwzględnieniu zażalenia na postanowienie TK z 30 listopada 2010 r.

Uważam, że zażalenie skarżącej w niniejszej sprawie nie powinno zostać uwzględnione.

Moje zdanie odrębne uzasadniam następująco:

1. Przedmiotem skargi w niniejszej sprawie jest art. 56 ust. 1 pkt 12 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne (Dz. U. z 2006 r., Nr 89, poz. 625, ze zm.; dalej: prawo energetyczne) przewidujący nałożenie kary pieniężnej za nieprzestrzeganie warunków koncesji. Jako wzorce kontroli skarżąca wskazała art. 42 ust. 2 i 3 Konstytucji, zawierające gwarancje procesowe znajdujące zastosowanie w postępowaniu karnym, a mianowicie prawo do obrony oraz domniemanie niewinności.

2. System prawa zna różne reżimy odpowiedzialności właściwe dla poszczególnych dziedzin prawa. Prawo administracyjne, prawo karne czy cywilne regulując różne rodzaje i aspekty stosunków społecznych, wykształciły odmienne reguły odpowiedzialności, stosownie do funkcji każdej z tych dziedzin. Odrębności te stanowią od lat przedmiot szczegółowych studiów i analiz w nauce prawa. O charakterze danej sankcji nie może przesądzać tylko rodzaj stosowanej dolegliwości, ale w pierwszej kolejności ustalenie dziedziny prawa do jakiej należy dana odpowiedzialność i w konsekwencji jakie cele ma realizować.

Kara pieniężna wymierzana przez organy administracji w drodze decyzji jest korelatem obowiązku administracyjnoprawnego, jej celem jest doprowadzenie do przestrzegania obowiązującego prawa. Z uwagi na dolegliwość finansową, kary nakładane przez organy administracji wykazują podobieństwo do kar pieniężnych orzekanych w postępowaniu karnym. Istota problemu tkwi jednakże w odmiennych celach, których realizacji mają służyć obie instytucje. Podstawową cechą odpowiedzialności karnej jest zindywidualizowany charakter: ukaranie jest możliwe po ustaleniu zarówno bezprawności

prawa administracyjnego czy cywilnego, która posiada bogate tradycje i nie jest kwestionowana.

4. Ze względu na wielość regulacji ustawowych, które przewidują sankcje administracyjne nie można wykluczyć, że niektóre rozwiązania nie respektują podstawowych celów sankcji administracyjnej i ze względu na typowo represyjny charakter mogą budzić wątpliwości, co do zgodności z Konstytucją. Jednakże skarga konstytucyjna jest środkiem konkretnej kontroli konstytucyjności. Zgodnie z art. 79 Konstytucji jej podstawę może stanowić naruszenie wolności lub praw skarżącego.

Kwestionowany przez skarżącą w niniejszej sprawie przepis prawa energetycznego sankcjonuje nieprzestrzeganie warunków udzielonej koncesji. Prowadzenie działalności gospodarczej polegającej na obrocie paliwami wymaga posiadania koncesji, wydawanej na wniosek zainteresowanego podmiotu. Uzyskanie koncesji wiąże się nie tylko z określonymi prawami – do prowadzenia reglamentowanej działalności, lecz również obowiązkami – określonymi w koncesji. Skarżąca zaakceptowała warunki koncesji, wśród których znajduje się obowiązek obrotu paliwami określonej jakości. Wbrew twierdzeniom podnoszonym w zażaleniu, kara określona w art. 56 ust. 1 pkt 12 prawa energetycznego nie ma na celu wyłącznie wyrządzenia dolegliwości. Kara ta służy wymuszeniu prowadzenia profesjonalnej działalności gospodarczej z należytą starannością. Nałożenie kary jest skutkiem braku realizacji obowiązku wynikającego z uzyskanej na wniosek skarżącej koncesji, a nie ustalenia odpowiedzialności za taki stan rzeczy. W moim przekonaniu nie ulega wątpliwości, że kara finansowa wprowadzona przez zaskarżony przepis prawa energetycznego jest typową administracyjną karą pieniężną.

5. W zaskarżonym postanowieniu Trybunału Konstytucyjnego z 30 listopada 2010 r., wydanym w składzie jednego sędziego, prawidłowo stwierdzona została nieadekwatność w rozpatrywanej sprawie wzorca z art. 42 ust. 2 i 3 Konstytucji. Utrwalone orzecznictwo Trybunału (por. m.in.: wyrok z 15 stycznia 2007 r., sygn. P 19/06; wyrok z 31 marca 2008 r., sygn. SK 75/06; postanowienie z 9 grudnia 2008 r., sygn. P 52/07, OTK ZU Nr 10/A/2008, poz. 184) określiło, że zasady wyrażone w art. 42 Konstytucji mają zastosowanie do postępowań o charakterze karnym i szerzej – represyjnym. Wskazane przez skarżącą wzorce kontroli nie mogą być jednak stosowane do odpowiedzialności administracyjnej. Z tych względów skarga konstytucyjna powinna zostać uznana za oczywiście bezzasadną, a Trybunał Konstytucyjny był zobligowany do nieuwzględnienia zażalenia.